EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 05 12
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos generalinėje taryboje, dėl Europos Sąjungos prašymo pratęsti PPO įsipareigojimų atidėjimą, leidžiantį taikyti autonomines prekybos lengvatas Vakarų Balkanų šalims

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šio pasiūlymo tikslas – nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) generalinėje taryboje, dėl numatomo sprendimo pratęsti PPO įsipareigojimų atidėjimą, leidžiantį Europos Sąjungai taikyti autonomines prekybos lengvatas Vakarų Balkanų šalims, priėmimo.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis

Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis (toliau – PPO steigimo sutartis) įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d.

Europos Sąjunga yra Sutarties šalis.

2.2. Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencija ir generalinė taryba

Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IV straipsnio 1 dalimi, Ministrų konferencija turi įgaliojimus priimti sprendimus visais klausimais, kurie numatyti bet kurioje iš daugiašalių prekybos sutarčių.

Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IV straipsnio 2 dalimi, kai nevyksta Ministrų konferencijos susirinkimai, jos funkcijas vykdo Generalinė taryba.

Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IX straipsnio 1 dalimi, PPO sprendimus paprastai priima bendru sutarimu.

2.3. Numatomas PPO generalinės tarybos aktas

Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IX straipsnio 3 dalimi, išskirtinėmis aplinkybėmis narei nustatytas įsipareigojimas gali būti atidėtas.

ES prašymu PPO generalinė taryba gali priimti sprendimą pratęsti galiojantį PPO įsipareigojimų atidėjimą, leidžiantį ES taikyti autonomines prekybos lengvatas Vakarų Balkanų šalims (toliau – numatomas aktas).

Galiojantis įsipareigojimų atidėjimas nustos galioti 2021 m. gruodžio 31 d. Todėl numatomo akto tikslas yra įsipareigojimų atidėjimą pratęsti iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Numatomas aktas taps privalomas PPO narėms pagal PPO steigimo sutarties IX straipsnio 3 dalį ir II straipsnio 2 dalį, kurioje nustatyta: „Sutartys ir su jomis susiję dokumentai, įtraukti į 1, 2 ir 3 priedus <...> yra šios Sutarties sudėtinė dalis, privaloma visoms valstybėms narėms.“

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2020/2172, kuriuo autonominių prekybos lengvatų taikymo Vakarų Balkanų (Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kosovo*, Juodkalnijos, Šiaurės Makedonijos ir Serbijos) kilmės produktams laikotarpis pratęstas iki 2025 m. gruodžio 31 d.[1] Prekybos lengvatos pirmą kartą nustatytos

---

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

1 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2172, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1215/2009, nustatantis išskirtines prekybos priemones, skirtas

Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2007/2000[2] (su pakeitimais) ir vėliau jų taikymas kelis kartus pratęstas.

Jei ES įsipareigojimai, kuriuos ji turi pagal Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) I straipsnio 1 dalį ir GATT 1994 XIII straipsnį, nebus atidėti tiek, kiek būtina, autonominių prekybos lengvatų režimas turės būti taikomas visoms kitoms PPO narėms.

Todėl ES turi pateikti prašymą pagal PPO steigimo sutarties IX straipsnio 3 dalį papildomam penkerių metų laikotarpiui iki 2026 m. gruodžio 31 d. pratęsti PPO įsipareigojimų atidėjimą, susijusį su ES Vakarų Balkanų šalims taikomomis autonominėmis prekybos lengvatomis. ES turėtų ne tik pateikti šį prašymą, bet ir pritarti tam, kad šis prašymas būtų priimtas PPO generalinėje taryboje.

Tai būtų ketvirtas įsipareigojimų atidėjimo pratęsimas: pirmą kartą įsipareigojimų atidėjimą leista taikyti 2000 m. gruodžio 8 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d.[3], paskutinį – 2016 m. gruodžio 7 d.[4] Įsipareigojimai atidėti ir vėliau jų atidėjimas kelis kartus pratęstas dėl regiono nuolatinės sunkios ekonominės padėties, be to, lengvatinis režimas, kurį Sąjunga taiko šių šalių reikalavimus atitinkantiems produktams, yra skirtas skatinti ekonomikos vystymąsi laikantis GATT 1994 tikslų.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

PPO generalinė taryba yra įsteigta susitarimu, būtent PPO steigimo sutartimi.

Aktas, kurį turės priimti Generalinė taryba, yra teisinę galią turintis aktas. Numatomas aktas bus privalomas pagal tarptautinę teisę, vadovaujantis PPO steigimo sutarties II straipsnio 2 dalimi ir IX straipsnio 3 dalimi.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio.

Europos Sąjungos stabilizavimo ir asocijavimo procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms (OL L 432, 2020 12 21, p. 7).

[2] OL L 240, 2000 9 23, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 530/2007 (OL L 125, 2007 5 15, p. 1), kodifikuotu 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1215/2009 (OL L 328, 2009 12 15, p. 1).

[3] WT/L/380.

[4] G/C/W/731.

Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su bendra prekybos politika.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa kartu su 218 straipsnio 9 dalimi.

2021/0121 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos generalinėje taryboje, dėl Europos Sąjungos prašymo pratęsti PPO įsipareigojimų atidėjimą, leidžiantį taikyti autonomines prekybos lengvatas Vakarų Balkanų šalims

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis (toliau – PPO steigimo sutartis) buvo Sąjungos sudaryta Tarybos sprendimu 94/800/EB[1] ir įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d.;

(2) vadovaujantis PPO steigimo sutarties II straipsnio 2 dalimi, sutartys ir su jomis susiję dokumentai, įtraukti į 1, 2 ir 3 priedus (toliau – daugiašalės prekybos sutartys), įskaitant 1994 m. Bendrąjį susitarimą dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994), yra šios Sutarties sudėtinė dalis, privaloma visoms valstybėms narėms;

(3) vadovaujantis PPO steigimo sutarties IV straipsnio 1 dalimi, Ministrų konferencija gali priimti sprendimus visais klausimais, kurie numatyti bet kurioje iš daugiašalių prekybos sutarčių. Ministrų konferenciją sudaro visų narių atstovai ir ji renkasi bent kartą per dvejus metus. Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IV straipsnio 2 dalimi, kai nevyksta Ministrų konferencijos susirinkimai, jos funkcijas vykdo Generalinė taryba. Vadovaujantis PPO steigimo sutarties IX straipsnio 1 dalimi, PPO sprendimus paprastai priima bendru sutarimu;

(4) vadovaujantis PPO steigimo sutarties IX straipsnio 3 dalimi, išskirtinėmis aplinkybėmis Ministrų konferencija gali nuspręsti atidėti įsipareigojimą, narei nustatytą PPO steigimo sutartyje ar bet kurioje daugiašalėje prekybos sutartyje;

(5) Sąjungos įpareigojimai pagal GATT 1994 I straipsnio 1 dalį pirmą kartą atidėti 2000 m. gruodžio 8 d. iki 2006 m. gruodžio 31 d.[2] ir paskutinį kartą šis įpareigojimų atidėjimas pratęstas 2016 m. gruodžio 7 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. tiek, kiek būtina, kad Sąjunga galėtų taikyti lengvatinį režimą Vakarų Balkanų šalių kilmės reikalavimus atitinkantiems produktams;

(6) 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė Reglamentą (ES) 2020/2172 ir dar kartą, iki 2025 m. gruodžio 31 d., pratęsė autonominių prekybos

[1] 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994 12 23, p. 1).

[2] WT/L/380.

lengvatų taikymo Vakarų Balkanų šalims (Albanijai, Bosnijai ir Hercegovinai, Kosovui*, Juodkalnijai, Šiaurės Makedonijai ir Serbijai) laikotarpį[3];

(7) be PPO įsipareigojimų atidėjimo autonominės prekybos lengvatos, Sąjungos iki 2025 m. gruodžio 31 d. taikomos Vakarų Balkanų šalims, turės būti taikomos ir visoms kitoms PPO narėms;

(8) prašymas pratęsti PPO įsipareigojimų atidėjimą, leidžiantį Vakarų Balkanų šalims taikyti autonomines prekybos lengvatas, yra pagrįstas atsižvelgiant į regiono nuolatinę sunkią ekonominę padėtį ir į tai, kad lengvatinis režimas, kurį Sąjunga taiko šių šalių reikalavimus atitinkantiems produktams, yra skirtas skatinti ekonomikos vystymąsi laikantis GATT 1994 tikslų, o ne kurti kliūtis kitų PPO narių prekybai. Todėl išskirtinės aplinkybės, pateisinančios įsipareigojimų pagal GATT 1994 I straipsnio 1 dalį ir XIII straipsnį atidėjimo pratęsimą, neišnyko;

(9) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi PPO generalinėje taryboje, nes PPO įsipareigojimų atidėjimo, susijusio su Sąjungos Vakarų Balkanų šalims taikomomis autonominėmis prekybos lengvatomis, pratęsimas bus privalomas PPO narėms,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) generalinėje taryboje, yra prašyti iki 2026 m. gruodžio 31 d. pratęsti galiojantį PPO įsipareigojimų atidėjimą, susijusį su Sąjungos Vakarų Balkanų šalims taikomomis autonominėmis prekybos lengvatomis, ir pritarti tam, kad šis prašymas būtų priimtas.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

---

* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244/1999 bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

3 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2172, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1215/2009, nustatantis išskirtines prekybos priemones, skirtas Europos Sąjungos stabilizavimo ir asocijavimo procese dalyvaujančioms arba su juo susijusioms šalims ir teritorijoms (OL L 432, 2020 12 21, p. 7).